

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

**Tervetuloa
päättöwebi-
naariin!**

**#SOTEkoulutus
arviointi**

**Sosiaali- ja terveysalan
korkeakoulutuksen arviointi**

Webinaarin ohjelma

- klo 9.00–9.10 Tervetuloa!
Harri Peltoniemi, johtaja, Kansallinen koulutuksen arviointikeskus
- klo 9.10–9.40 Arvioinnin keskeiset johtopäätökset ja kehittämissuosituks
Riitta Konkola, arviointiryhmän puheenjohtaja
- klo 9.40–9.50 Kommenttipuheenvuoro
Birgitta Vuorinen, osaston johtaja, Opetus- ja kulttuuriministeriö
- klo 9.55–10.10 Opiskelijajärjestöjen kommenttipuheenvuorot
Sebastian Tolvanen SAMOK ja **Camilla Saarinen** SYL
- klo 10.10–10.50 Paneelikeskustelu: Mitä tulevaisuuden sosiaali- ja terveysalan ammattilaisen pitäisi osata?
Keskustelun vetäjänä toimitusjohtaja **Hanna Hauta-aho**, Sociala Oy.
- klo 10.50–11.00 Arviointiryhmän puheenjohtajan päätössanat

Arviointiryhmä

- Rehtori, toimitusjohtaja **Riitta Konkola**, Metropolia Ammattikorkeakoulu (puheenjohtaja)
 - Toimitusjohtaja **Hanna Hauta-aho**, Alustapalvelu Sociala Oy
 - Professori **Heikki Hiilamo**, Helsingin yliopisto
 - Koulutuspäällikkö **Markus Karttunen**, Oulun ammattikorkeakoulu
 - Opiskelijaedustaja **Jyri Niemi**, Turun ammattikorkeakoulu
 - Tutkimuspäällikkö **Miia Tuominen**, Turun yliopisto (varapuheenjohtaja)
-
- arviointiasiantuntijat **Mira Huusko** ja **Hanna Väätäinen** sekä arviointiassistentti **Laura Partanen**

Arvioinnin tarkoitus oli

tuottaa tietoa koulutusten vahvuuksista ja kehittämiskohteista suhteessa tutkintojen tuottamaan osaamiseen, työelämärelevanssiin ja jatkuvaan oppimiseen sekä tukea korkeakoulutuksen kehittämistä tulevaisuuden toimintaympäristöihin.

Arvioinnin kohderyhmä

ammattikorkeakoulut ja yliopistot, jotka tarjoavat alan koulutusta*.

Arvioinnin tiedonkeruut ja menetelmät

Vaihe I

- Kansalliset tilastoaineistot ja **korkeakoulujen itsearviointikysely**
- 238 tutkinto-ohjelmaa vastasi kyselyyn

Marraskuu
2020

Vaihe II

- Haastattelut ja työpajat**
- 5 aluetta
 - 19 työelämän edustajaa
 - 44 korkeakoulun edustajaa
 - 87 opiskelijaa

Helmikuu
2021

Vaihe III

Kehittämisenwebinaari

- Korkeakoulujen, työelämätahojen ja muiden sidosryhmien edustajia
- 111 osallistujaa

Huhtikuu
2021

Arviointikysymykset

- Millaista osaamista sosiaali- ja terveysalan korkeakoulutus tuottaa suhteessa tulevaisuuden osaamistarpeisiin?
- Millainen on sosiaali- ja terveysalan korkeakoulutuksen työelämärelevanssi?
- Millainen on sosiaali- ja terveysalan harjoittelupaikkojen korkeakoulurelevanssi?
- Millä tavoin jatkuvan oppimisen rakenteet, sisällöt ja käytännöt turvaavat sosiaali- ja terveysalan osaamisen kehittämistä tulevaisuudessa?

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Arvioinnin johtopäätökset ja kehittämisseuraukset

Sosiaali- ja terveysalan korkeakoulutus Suomessa

Johtopäätökset

- Sosiaali- ja terveysalan korkeakoulutuksen tarjonta on laajaa ja erilaisia tutkintoon johtavia koulutuksia on runsaasti.
- Sosiaali- ja terveysalan korkeakoulutuksen duaalimalli ja rakenne koetaan toimiviksi, mutta tutkintotasolta toiselle siirtymiset, ammattikorkeakoulujen kaksoistutkinnot, tietyt tutkintonimikkeet sekä työelämän organisaatioiden vaihtelevat pätevyysvaatimukset eri tutkintojen välillä ovat haastavia alan työvoiman saatavuuden ja henkilöiden urakehityksen kannalta.
- Korkeakoulujen strategiat ohjasivat sosiaali- ja terveysalan tutkinto-ohjelmien sisällöllisiä valintoja ja painotuksia, tutkinto-ohjelmien opetuksen suunnittelua ja pedagogisia ratkaisuja, kuten digitalisaation hyödyntämistä.
- Tutkinto-ohjelmissa korostuu moniammatillisuus enemmän kuin monialaisuus: henkilökunta teki moniammatillista yhteistyötä ja osallistui moniammatillisiin verkostoihin.

Sosiaali- ja terveysalan korkeakoulutus Suomessa

Kehittämissuosituksset

- Alan koulutustarjontaa tulee koordinoida valtakunnallisesti ja sopia työnjaosta. Opiskelijoiden siirtymiä korkeakoulusektorilta toiselle ja YAMK-tutkinnon suorittaneiden pääsyä yliopistojen tieteellisiin jatko-opintoihin tulee kehittää.
- Ammattikorkeakoulujen kaksoistutkinnoille tulee löytää direktiiveihin ja laajuuksiin sopivat ratkaisut. Ratkaisuissa tulee huomioida tutkintojen erityispiirteet, työelämätarpeet ja kelpoisuusvaatimukset.
- Nykyisten tutkinnonanto-oikeuksien puitteissa tulee käynnistää pilotti, jossa nimetyt ammattikorkeakoulut ja yliopistot kehittävät yhteisen monialaisen tohtoriohjelman.
- OKM:n tulee tukea amk:n opetushenkilöstön mahdollisuuksia TKI-toimintaan tuomalla rahoitusmalliin kannustimia, että amk:n opettajat voivat osallistua enemmän TKI-toimintaan.
- Kansainvälistä yhteistyötä tulee vahvistaa korkeakoulukumppanien lisäksi myös kansainvälisten yritysten ja muiden organisaatioiden kanssa.

Tutkinnoissa saavutettava osaaminen ja valmiudet

Johtopäätökset

- Sosiaali- ja terveysalan korkeakoulutuksen tärkeimpinä yleisiä valmiuksia ovat eettisen toiminnan valmiudet, kriittinen ajattelu ja tiedonhankintataidot.
- Harjoittelu on erityisen tärkeä osaamisen kehittymisen kannalta AMK-tutkintoa suorittaville opiskelijoille ja opinnäytetyö YAMK-tutkintoa suorittaville opiskelijoille.
- Tutkintokoulutuksen tulisi kehittää nykyistä enemmän digitaalisia taitoja, valmiuksia toimia monialaisessa ja moniammatillisessa ympäristössä sekä kansainvälisessä ja monikulttuurisessa ympäristössä, ongelmanratkaisu- ja analyysitaitoja sekä kestäväen kehityksen osaamista.
- Tutkintoon johtavissa koulutuksissa vastataan suurelta osin opiskelijoiden odotuksiin ja koettuihin työelämän tarpeisiin, kun tutkinnoissa saavutettavaa osaamista tarkastellaan kokonaisuutena.

Tutkinnoissa saavutettava osaaminen ja valmiudet

Kehittämissuosituks

- Opiskelijoiden yleisten valmiuksien ja alan erityisten valmiuksien kehittymistä tulee edistää korkeakoulujen ja työelämätoimijoiden yhteistyönä. Tällaisia valmiuksia ovat muun muassa eettisen toiminnan valmiudet, digitaalinen osaaminen, moniammatillinen ja -alainen osaaminen, kansainvälisyysosaaminen ja kestävän kehityksen osaaminen.
- Korkeakouluissa tulee kiinnittää erityistä huomiota tulevaan sote-uudistukseen ja sen tavoitteisiin sekä huomioida tämä opiskelijoiden osaamisen kehittämisessä sekä osaamistavoitteissa.
- YAMK-tutkinnoissa tulee kehittää urasuunnittelutaitoja ja -tukea, jotta työelämässä jo olevat opiskelijat pystyvät toteuttamaan uratavoitteensa.
- Korkeakouluissa tulee järjestää eri yksiköiden yhteistyönä koulutus- ja tieteenalat ylittäviä, monialaisia kokonaisuuksia, joissa opiskelijoiden osaamisen kehittyminen laajenee sosiaali- ja terveysalan ulkopuolelle.

Työelämärelevanssi toteutuu aktiivisessa yhteistyössä

Johtopäätökset

- Alan koulutuksen työelämärelevanssi on hyvä ja sitä tuetaan tutkinto-ohjelmissa eritavoin. Tärkeimmät keinot työelämärelevanssin toteutumiseen ovat harjoittelu sekä työelämän edustajien osallistuminen opetussuunnitelmatyöhön.
- Korkeakoulujen ja työelämän välinen yhteistyö on usein vielä korkeakoululähtöistä. Yhteistyön keskiössä ovat harvemmin työelämän muutokset ja asiakkuusnäkökulma.
- Alan harjoittelupaikoilla on alueellisesti vaikeuksia tarjota riittävästi harjoittelupaikkoja ja ammattitaitoisia ohjaajia opiskelijamäärien kasvaessa. Suurissa kaupungeissa harjoittelupaikat ovat kilpailtuja, mutta sen sijaan pienillä paikkakunnilla haasteena on harjoittelijoiden saatavuus.
- Ohjausvalmiuksien kannalta opiskelijan, korkeakoulun ja harjoittelupaikkojen keskinäinen vuorovaikutus on tärkeää niin yksittäisten harjoittelujen aikana kuin koulutuksen ja TKI-toiminnan yhteydessä.

Työelämärelevanssi toteutuu aktiivisessa yhteistyössä

Kehittämissuosituksukset

- Koulutukset tulee toteuttaa nykyistä enemmän työelämä- ja asiakaslähtöisesti sekä yhteiskunnan ajankohtaiset ilmiöt huomioiden.
- Opetuksessa, harjoittelun työtehtävissä ja ohjauksessa tulee huomioida aiempaa enemmän opiskelijoiden tausta, aikaisempi osaaminen ja tutkintokohtaiset osaamistavoitteet.
- Korkeakouluissa ja työelämän organisaatioissa tulee hyödyntää ja tuottaa yhdessä alan alueellisia ja valtakunnallisia osaamistarpeita kokevaa ennakoitietoa.
- Opetussuunnitelmia ja harjoittelun ohjausta ja käytäntöjä tulee kehittää eri alojen työnantajien, asiakkaiden, opiskelijoiden ja korkeakoulujen yhteistyönä.
- Korkeakouluissa tulee kehittää yhdessä opiskelijoiden ja harjoittelupaikkojen kanssa digitaalisia ratkaisuja harjoittelujen aikaisen vuorovaikutuksen tueksi.
- Opiskelijoiden liikkumista työelämän ja korkeakoulun välillä tulee lisätä ja edistää tutkintokoulutuksen eri vaiheissa.

Korkeakoulurelevanssia parannetaan tuomalla enemmän korkeakoulujen osaamista työelämään

Johtopäätökset

- Harjoittelupaikkojen ja muiden työelämäyhteistyökumppaneiden korkeakoulurelevanssi toteutuu vaihtelevasti sosiaali- ja terveysalalla.
- Harjoitteluohjaajien lisäkoulutuksen tarve ja harjoittelupaikkojen haasteet laadukkaan opiskelijaohjauksen toteutumisessa korostuvat korkeakoulurelevanssia tarkasteltaessa.
- Harjoitteluille määritellyt tutkinto-ohjelmakohtaiset osaamistavoitteet välittyvät vaihtelevasti työelämätahoille ja ohjaajille. Systemaattisten menettelytapojen puuttuessa vastuu tiedon siirtymisestä jää yksittäisille opiskelijoille tai opettajille, mikä voi heikentää harjoittelun aikaisen osaamisen kehittymistä ja asettaa opiskelijat epätasa-arvoiseen asemaan.
- Tutkitun tiedon hyödyntämiseen tai sen näkyväksi tekemiseen ei vielä ole vakiintuneita menettelytapoja kaikilla korkeakoulujen yhteistyökumppaneilla.

Korkeakoulurelevanssia parannetaan tuomalla enemmän korkeakoulujen osaamista työelämään

Kehittämissuosituksukset

- Sosiaali- ja terveysalan harjoittelupaikkojen tulee varmistaa riittävät resurssit ohjauksen järjestämiseen. Ohjaajiksi tulee valita motivoituneita ja ohjaajakoulutuksen käyneitä henkilöitä. Ohjaajien tulee tuntea opetussuunnitelmat ja harjoitteluiden osaamistavoitteet.
- Opiskelijoiden ja opettajien osaamista ja näyttöön tai tutkimukseen perustuvaa tietoa tulee hyödyntää enemmän työelämän kehittämisessä.
- Opiskelijoiden ohjausosaamista lisääviä opintoja tulee sisällyttää jo perustutkintovaiheeseen ohjausvalmiuksien parantamiseksi.
- Sosiaali- ja terveysaloille tulee kehittää ja ottaa käyttöön valtakunnallisesti yhtenevät harjoitteluiden palautteenkeruumenetelmät. Palautteita tulee hyödyntää systemaattisesti harjoitteluiden ohjaamisen parantamiseksi.

Eri toimijoiden välisessä yhteistyössä korostuu hankelähtöisyys

Johtopäätökset

- Yhteistyötä tehdään alan korkeakoulutuksessa paljon eri toimijoiden kesken. Yhteistyö kytkeytyy koulutuksen suunnitteluun, toteuttamiseen ja kehittämiseen.
- Yhteistyö toteutuu usein hankkeissa, mikä voi hankaloittaa yhdessä saavutettujen tulosten, toimintamallien ja yhteistyörakenteiden vakiinnuttamista korkeakoulujen ja työelämän perustoimintaan.
- Monialaisuus on hanke- ja kehittämissyhteistyön keskeinen trendi, joka ilmenee vahvimmin sosiaali- ja terveystieteiden sekä näiden alojen tutkinto-ohjelmien välisessä toiminnassa.
- Yhteistyö muiden koulutusalojen ja niiden tutkinto-ohjelmien kanssa on vielä vähäistä. Myös opetuksen toteuttamiseen liittyvä korkeakoulujen välinen yhteistyö on harvinaista.
- Yhteistyö sosiaali- ja terveystieteiden asiakkaiden kanssa koetaan tärkeäksi, mutta asiakkaat eivät vielä paljoakaan osallistu korkeakoululähtöiseen yhteistyöhön.

Eri toimijoiden välisessä yhteistyössä korostuu hankelähtöisyys

Kehittämisseuraukset

- Hankesidonnaisten yhteistyömuotojen rinnalla korkeakouluissa tulee vahvistaa ja kehittää pysyviä yhteistyörakenteita korkeakoulujen sisällä, niiden välillä ja yhdessä työelämän kanssa.
- Korkeakouluissa ja työelämäyhteistyössä tulee jakaa, jalostaa ja vakiinnuttaa monialaisen ja -ammattillisen yhteistyön hyviä käytänteitä. Yhteistyötä sosiaali- ja terveysalan ja muiden alojen tutkinto-ohjelmien opiskelijoiden, opettajien ja työelämätoimijoiden kanssa tulee lisätä.
- Korkeakouluissa tulee vahvistaa opiskelijoiden ja opettajien mahdollisuuksia yhteistyöhön muiden korkeakoulujen toimijoiden kanssa. Korkeakoulujen henkilökuntaa kannustetaan lisäämään ja monipuolistamaan yhteistyötä kaikkien perustehtäviensä toteuttamisessa.
- Ministeriöissä, korkeakouluissa ja tutkinto-ohjelmissa tulee tehdä konkreettisia toimia yhteistyön esteiden purkamiseksi ja sitä tukevien rakenteiden ja kannustimien kehittämiseksi.

Jatkuvan oppimista tarjotaan paljon digipedagogiikkaa hyödyntäen

Johtopäätökset

- Sosiaali- ja terveysalalla on jatkuvan oppimisen tarjontaa monipuolisesti ja erilaisia vaihtoehtoja kehittää alan osaamista on paljon.
- Korkeakouluissa on kehitetty erilaisia väyliä opintojen jatkamiseen ja siirtymisiä tutkintotasolta toiselle on sujuvoitettu.
- Työelämäyhteistyöllä on keskeinen rooli jatkuvan oppimisen opintojen suunnittelussa ja kehittämisessä sekä alueellisessa tarjonnassa.
- Verkkopedagogiikka mahdollistaa opintojen hyvän saavutettavuuden ja opiskelijoiden joustavan osallistumisen.
- Jatkuvan oppimisen tarjonnan rakenteet ovat vaihtelevia eri korkeakouluissa ja tarjonnan saavutettavuudessa on eroja.
- Jatkuvan oppimisen tarjonnan yhteyttä tutkintokoulutukseen toivotaan vahvistettavan.

Jatkuvan oppimista tarjotaan paljon digipedagogiikkaa hyödyntäen

Kehittämissuosituksukset

- Jatkuvan oppimisen kokonaisuutta tulee kehittää siten, että toiminta on riittävän resursoitua, selkeästi organisoitua ja yksikkörajat ylittävää. Jatkuvan oppimisen tarjonnassa tulee kiinnittää huomiota koulutusten saavutettavuuteen ja markkinoinnin lisäämiseen.
- Jatkuvan oppimisen tarjontaa tulee kehittää systemaattisesti alan muuttuvien tarpeiden mukaan yhteistyössä työelämän kanssa.
- Jatkuvan oppimisen tarjontaa tulee kohdentaa niin, että se huomioi alueellisen ja alakohtaisen työntekijäpulan.
- Jatkuvassa oppimisessa tulee huomioida urakehitys. Jatkuvan oppimisen tarjonnan suorittaminen tulee näkyä työelämässä työyhteisön osaamisen kehittymisenä ja yksittäisen työntekijän urakehityksenä.
- Korkeakoulujen tulee tarjota enemmän täsmäkoulutuksia, joissa yhteensovitetaan työelämän osaamistarpeet, opiskelijan henkilökohtaiset osaamistavoitteet ja koulutustarjonta.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Kiitos!